

**R.P. Petri Laurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

660. An, & qualiter, dum non examinavit, seu non inquisivit in idoneitatem ordinandorum, sive de sibi ignotus adhuc testari possit Episcopo, illos dignos esse, qui promoveantur ad Ordines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

scillere possit, ita ut votum Archidiaconi tunc sit singulare; siquidem id pendet ab Episcopi arbitrio, quod in hac parte ei limitatum non est à Concilio. Pignat. *loc. cit. num. 4.* Quin etiam nil verere videtur, quod minus, etsi Archidiaconus habeat à jure, ut possit ordinandos examinare (quod tamen maximè intelligitur de examine illo seu indagine, quam facere tenetur Archidiaconus in vitam & mores, ut videre est apud Pignat. *loc. cit. num. 9.*) Episcopus præterito Archidiacono id facere possit per seipsum, vel etiam per alium à se designatum (præsertim accedente consuetudine) Pignat. *loc. cit. num. 5.* ex Abb. *in c. ad hæc.* etsi ipse videatur in oppositam Innocentii in *idem c.* doctrinam inclinare.

3. Respond. quinto: oblationem illam seu præsentationem ordinandorum ab Archidiacono faciendam Episcopo duplicem ex Host. *in cit. c. unic. de scrutin.* assignat Pignat. *loc. cit. num. 10. juncto num. 13.* unam, quæ sequitur examen illud seu inquisitionem Archidiaconi, & antecedit examen alterum episcopale; & hæc est illa præsentatio, quam jura in citatis textibus *c. ad hæc.* & *c. nostrum.* competere volunt Archidiacono, ut nimirum ab ipso Archidiacono ordinandi debeant præsentari examini Episcopali. Alteram, quæ fit palam in ipsa ordinatione, juxta quod in pontificali Romano præscribitur Archidiacono, ut tam Subdiaconos ad Diaconatum, quam Diaconos ad presbyterium promovendos præsentet Episcopo ordinanti hac formula: *postulat sancta mater Ecclesia &c.* in quo officio, seu in qua præsentatione faciendâ sæpe contingit supplere alium, qui Archidiaconus non est; & quis sit jus illius modò in Ecclesia, & quis fuerit olim, vide apud Pignat. *loc. cit. num. 11. & 12.*

Quæst. 660. An, & qualiter Archidiaconus, ubi non examinavit, seu non inquisivit in idoneitatem & sufficientiam ordinandorum, nec examini interfuit, sive de sibi ignotis adhuc testari possit Episcopo, illos dignos esse, qui promoveantur ad Ordines?

1. Respond. primò: dum Archidiaconus episcopali examini non interfuit, vel etiam alterius, non solum Archidiaconatus, sed & diæcesis, cum literis tamen dimissoriis & testimoniis offeruntur, quorum nec mores, nec vitam, nec doctrinam compertam habet, adhuc is aliusve præsentator turâ conscientiâ testari potest de eorum moribus ac doctrina, nixus nimirum aliorum fide dignorum de iis testimonio, & rectè respondere, se æstimare illos idoneos & dignos, qui ordinentur, dum aliunde illi nullus eorum defectus aut impedimentum constat. Laym. *in c. ex parte. de scrutinio in ordin. faciend. num. 2.* qui etiam *num. 1.* præmiserat per modum notandi, testes deponentes de alicujus innocentia, probitate, idoneitate ad officium, beneficium, Ordinem, testari potius de credulitate sua, quàm de veritate, id est, verisimiliter credere seu existimare se hominem probum & dignum esse, quamvis absolute loquendo propter humanam fragilitatem decipi aut errare possint; citatque pro hoc seipsum *Theol. mor. l. 4. tract. 2.*

c. 4. num. 4. Item Pignat. *cit. consult. 181. num. 14. & 16.* ubi; quod deposita omni anxietate & scrupulo eorum etiam, quos ignorat, probitatis publicus testis assistere queat, excutiens peccandi timorem generali illa Ecclesiæ consuetudine, ac pia illa præsumptione & probabili Episcoporum suos ad ordinationem dimittentium & Examinatorum, suo, ut creditur, misere factorum diligentia ac studio, fidèq; securus. Et quia, qui judicio Episcopi admissus, publico testimonio bonus esse & idoneus præsumi debet; cùm, & pro judicio Principis semper præsumendum sit, idoneusque ille credendus, qui publica Judicis autoritate sulcitur. Quin &, quos istiusmodi publico testimonio ornatos novimus, non solum dignos æstimare debemus; sed & profiteri possumus, nos scire sufficientiam illorum, & testari eam nobis perspectam. Unde, cùm Archidiacono constare debeat, ordinandos omnes publico prius examine (intellige ab Episcopo dimittente vel ordinante, aut designatis ab eo Examinatoribus) probatos esse, quàm in ordinandorum Catalogum referrentur, tunc dein (nempe in præsentatione illa, quæ fit palam in ipsa Ordinum collatione) dicere potest, scire se & testari eos dignos, saltem quantum humana patitur fragilitas. Et hæc juxta doctrinam Innoc. *in cit. c. unic. de scrutin. in ordin. fac.*

2. Respond. secundò: si verò presentandus ad Ordines ignotus est Archidiacono, nullòquæ istiusmodi judicio publico aut testimonialibus instructus, nullatenus de eo, quod dignus & sufficiens ad Ordines esset, testari valeret. Ad istiusmodi enim testificationem requiritur, ut testis habeat probabilia saltem & bene examinata indicia, quæ prudentem existimationem gignant de personæ innocentia, probitate & idoneitate, ac proinde in eo casu Archidiaconus prudenter dubiis manere deberet, bonisque an malus, dignus an indignus esset, de cujus promotione agitur. Laym. *loc. cit.* citans seipsum *Theol. mor. l. 3. tit. 3. p. 2. c. 2. assert. 4.* Et sanè in præsentati non licet unice præsumptioni illi, quæ quis præsumendus est bonus ac probus, quamdiu non constat aut probatur contrarium. Præterquam enim, quod id in qualitatibus physicis extrinsecis & ascititiis, quales sunt titulus, ætas, scientia, legitimitas &c. ut patet, locum non habeat, dum ea non præsumuntur inesse alicui, sed positivè egeant probatione. Laym. *in c. postquam. de elect. num. 5.* Passerin. *de elect. c. 33. n. 86.* Pirh. *ad tit. de elect. num. 318.* Qualitates etiam illæ intrinsecæ (quæ unde sic dicantur, dixi in *For. benef. p. 2. q. 482. num. 4.*) puta quod quis sit castus, sobrius, pacificus &c. Quod præsumendæ sint inesse alicui, habendusque sit pro viro bono & integro, quamdiu non est, quod præsumptionem contrariam inducat, id inquam intelligendum quod ad privatum cujusque judicium, dum nimirum nihil illi est negotii cum tali; adeoque nec tunc in vitam illius inquirere oportet, nec in sinistram partem interpretari, quod dubium est. D. Thom. *2. 2. q. 60. a. 4. in corp.* Secus tamen est in judiciis publicis aut testimoniis dandis (maximè dum agitur de promovendo alicquem ad officia & munia ecclesiastica, Ordines &c.) ita ut tunc bonitas illa intrinseca non præsumatur, nec suffi-

sufficiat illa negativa notitia ex eo surgens, quod nemo presumatur malus. Ac ita in eo casu dubio in utramque partem, ita ut non adsint iudicia majora pro hominis probitate seu bona qualitate in oppositum, testimonium legitimum dari non potest pro illius probitate & habilitate, cum tale testimonium periculo errandi & falso iudicandi expositum, & in praesente casu error sit practicus Ecclesiae valde nocivus; cuius contrarium est, dum in iudicio privato habendo aliquem pro bono, quamdiu de contrario non constat, error sit speculativus. Laym. Pirh. ll. cit. Verum esto jam posset Archidiaconus vel quilibet alius generali illa suffultus praesumptione absque mendacio aliquem dignum officio sacerdotali vel diaconali respondere, quem non temere accedere ad hoc officium praesumeret, quamvis de ejus dignitate vel indignitate nihil resciret: At vix videtur a mendacio excusari, si responderet, se scire & testificari eam dignum; cum his verbis amplius aliquid asserat, quam si simpliciter responderet, eum dignum esse; nam non tantum dignitatem illius, quam praesumit, affirmat; sed asserit quoque sibi inesse scientiam de illius dignitate, quam scientiam non habet, & legitimum se testem jactat ejus idoneitatis, quam ignorat. Pignat. loc. cit. n. 15. Ad haec quorsum Archidiaconus ab Episcopo de ordinandorum dignitate consultatur? quorsum ejus testimonium inquiritur, si ejus tota iustificatio in generali illa praesumptione fundetur.

Quaestio 661. Quid faciendum Archidiacono, dum novit defectum ordinandi (idem est de Parocho sciente impedimentum occultum contracturi matrimonium) quominus Ordines suscipere valeat?

Respond. Si per secretam admonitionem se aliquid profecturum arbitratur, tenetur illam praemittere ad dimovendum illum a susceptione Ordinis; si vero se nihil profecturum arbitratur, tenetur ad Superiorem deferre, ut is impediatur. Laym. ad cit. c. unic. de scrutin. num. 3. Si tamen nec delatione ad Superiorem se quicquam profecturum praveat, eo quod noverit fidem sibi non habendam, monet Laym. loc. cit. num. 4. debere illum dare operam, si sine suspitione aut infamatione possit, ut officium illud presentandi ea vice declinet; si autem illud declinare nequeat, dicat verba illa, quae juxta praescriptum pontificalis Romani dici solent. Neque enim tunc mentietur aut contra conscientiam loquetur; cum ea verba proferat ut persona publica, seu in persona Ecclesiae, quo sensu verum dicit, si defectus occultus mansit, & in praecedente examine aut inquisitione non fuit proditus. Ita docere ait Innoc. Jo-And.

Butt. in cit. c. unic. de
scrutin.

Quaestio 662. Quodnam de cetero sit officium Archidiaconi?

Respondeo primò in genere: Archidiaconi uti potestas ita & officium neque olim, neque modò est idem in omnibus ecclesiis. Unde si cognoscere velimus Archidiaconi officium, potius inspicienda cujusque ecclesiae consuetudo, aut statutum tanquam jura scripta, Laym. ad c. 1. de off. Archid. num. 2. ex Innoc. ibid. & Sylv. v. Archidiacon. num. 1. Sic in quibusdam ecclesiis Archidiaconus nullus est. Laym. loc. cit. Pignat. tom. 4. consult. 181. num. 11. ubi; omnium ecclesiarum non sunt Archidiaconi, ut innuit Gl. in c. ad hac, de off. Archid. v. examinentur; & sic testatur Pignat. nullum in Ecclesia Romana esse Archidiaconum, etsi fuerit olim. Atque ita officium Archidiaconi, quod describitur in rit. de off. Archid. praestat alius, v. g. Archipresbyter, Decanus, Vicarius generalis Episcopi. Laym. loc. cit. uti in Ecclesia Romana officium de cetero proprium Archidiaconi ordinandos praesentandi a primo Diaconorum exerceri consuevisse, testatur Pignat. loc. cit. In quibusdam vero ecclesiis est quidem Archidiaconus, sed administrationem nullam habet aut jurisdictionem, sed solum praesentiam inter Canonicos. Laym. loc. cit. Lotter. l. 3. q. 7. num. 36. ubi: contingere potest, ut ex singulari jure aliquo Archidiaconus non sit oculus Episcopi, id est, nullum officium aut jurisdictionem obtineat, sed ventosa sit Dignitas; Quin &, ut habet num. 40. ut officium hujusmodi cum omni ejus praerogativa jurisdictionis transfusum sit in aliam personam Capituli. Sic etiam in aliquibus ecclesiis non est nisi unus, in aliis sunt plures 6. ad 7. Archidiaconi. Azor. Inst. mor. p. 2. l. 3. c. 14. q. 7. Qui id ea factum occasione arbitratur, quòd olim Episcopi ex Diaconis duos, tres aut plures antiquiores constituebant pro suarum ecclesiarum seu diacesium vastitate, ut vel sic iis melius provideretur earum in plures partes divisarum gubernatione plurium curae commissa.

2. Respond. secundò: in primitiva Ecclesia officium Archidiaconi erat tum Diaconis & hypodiaconis omnibus imperare, eòque ad altaris ministerium instruere; tum verò bona ecclesiastica administrare & dispensare, uti posterius colligitur ex Act. 6. Laym. loc. cit. num. 1. Erat quoque olim Archidiaconi munus Episcopo proximè assistere in sacrificio eumque ubique comitari. Laym. ibid. De cetero illius, in quantum est Episcopi Vicarius ejusdemque oculus dicitur, munia & partes exprimuntur c. 1. de off. Archid. ubi: Archidiaconus post Episcopum sciat se Vicarium ejus in omnibus, & omnem curam in Clero tam in urbe positurum, quam eorum, qui per parochias habitare noscuntur ad se pertinere, sive de eorum conversatione & restauratione ecclesiarum, sive doctrina ecclesiastica & ceterarum rerum studio & delinquentium rationem coram Deo redditurus est, & ut de tertio in tertium annum, si Episcopus non potest, parochiam universam circumeat, & cuncta, quae emendatione egent, vice sui Episcopi corrigat & emendet &c. c. officium, de off. Archid. dicitur proprium ejus munus esse cum Episcopo sacris operari, Diaconos aliosque ministros inferiores ad altaris ministerium